

Natuurhistorisch Maandblad

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

INHOUD: Aankondiging van de Maandvergaderingen, p. 121. — De natuur in, p. 121. — Voor de jeugdleden, p. 121. — Nieuwe leden, p. 121. — Verslag van de Feestvergadering te Maastricht op Woensdag 8 Nov. 1950, p. 121. — Verslag van de maandvergadering te Heerlen op Woensdag 15 November, p. 123. — Comité voor vogelbescherming. Jaarverslag 1949, p. 123. — Dr. L. B. Holthuis. Notities betreffende Limburgse Crustacea, p. 125. — L. van der Hammen. On two interesting Oribatei (Acari) from the Sint Pietersberg (Southern Limburg, Netherlands), p. 129. — Boekaankondiging, p. 132.

AANKONDIGING VAN DE MAANDVERGADERINGEN.

Te Maastricht op Woensdag 6 December,
om 6 uur, in het Museum.

Te Heerlen op Woensdag 13 December,
om 7 uur, in de R.K.H.B.S.

DE NATUUR IN.

Winterwandeling op Zondagmiddag 10 December 1950, o.l.v. de heer F. H. van Rummelen.

Uitgangspunt is het station Simpelveld om 11.53, na aankomst van de trein van 11.22 uit Heerlen. Deelnemers uit Maastricht vertrekken met de trein van 11.15, stappen over in Schin op Geul.

De wandeling gaat over het Ubaghsberg-plateau, bekend om zijn verrukkelijke vergezichten. Na een pauze in „Café het hoogste punt” wordt de tocht voortgezet naar Ransdaal, alwaar in een wegtalud de befaamde grote kwartsietblokken in het lössoid kunnen bezichtigd worden (Zie Natuurhistorisch Maandblad jrg. 39, 1950, pag. 69—72).

Terug richting Maastricht met de trein van 16.10 uit Klimmen, richting Heerlen om 16.06.

Iedereen, die met deze excursie wil meegaan, wordt uitdrukkelijk verzocht zich vóór 8 Dec. op te geven aan het Natuurhistorisch Museum.

VOOR DE JEUGDLEDEN.

Vergadering op *Woensdag 13 December*, om 6 uur in het Museum; de weleerwaarde heer kapelaan Kluytmans zal een lezing met lichtbeelden houden over sterren.

NIEUWE LEDEN.

Mej. O. M. Bram, Alex. Battal. 66, Maast.
Pater A. M. van Hest, Ruitersstr. 10, Tilburg.
R. v. d. Linden, St. Lambertusl. 13, Maast.
Mej. E. Sandhövel, Attilaweg 22, Maastricht.

Mej. H. Smit, St. Lambertuslaan 37, Maastricht.

Mej. J. van Haaster, Pastoor Wijnenweg 3, Maastricht.

W. Derkx, van Bommelstraat 10, Venlo.

Rick Linn, Ingenieur des Mines te Scharn.

Mej. S. de Wit, Kerkradersteenweg 89, Kaalheide.

Mevr. A. Hessels, Graatheidelaan 25, Geleen.

Mej. O. M. Somweber, Markt 15, Maastricht.

VERSLAG VAN DE FEESTVERGADERING TE MAASTRICHT OP WOENSDAG 8 NOV. 1950.

Aanwezig de dames Bels-Koning, Minis-van de Geyn, van der Mijl Dekker, Willemse-Widdershoven, Moubis-Bolsius, Muskens, Jongmans, Maesen, Sandifort, Sniekers, Nahon, Kooyman, Schols, Mommers-Koene, Wassenberg-Koene, Snijders, Pyls, Smeets, de Klermaeker, Chambille, Brandsma, Berendschot, Zr. Xaver, Zr. Christilla, Zr. Juliette en de heren van Rummelen, Bovy, Kruytzer, van Hest, van Boextel, Wijsen, Kamm, Bergholtz, van Term, Thiadens, Br. Bernardus, van Summeren, Verstegen, Willemse, Kemp, Baarts, Caselli, van der Hoogt, Gregoire, Bollen, Dijkstra, Sondijker, Janssen, Maessen, Onstenk, Otten, Leysen, Visser, Ogg, Stevens, Mommers, Schols, Wassenberg, Pyls, Bollen, de Haan, Nulens, Pyls, Haanen, Bouchoms, Bels, Sandifort, Gyttenbeek, Paumeren, Soons, Hamelink, Brandsma, Schrijnenmeecker, Visser, Koene, van de Vosse, Beaulen, Meens.

De heer van Rummelen opent de jubileumvergadering, die ter ere van het veertigjarig bestaan van het Natuurhistorisch Genootschap een feestelijk karakter draagt met een speciaal welkomstwoord aan de edelachtbare Heer A. Bovy, wethouder van Onderwijs. Spr. betreurt het, dat de jubilerende voorzitter, Rector Creemers niet aanwezig kan zijn en stelt met alge-

mene instemming der vergadering voor om een blijk van attentie te laten bezorgen. De secretaresse Mevr. Dr. H. C. Bels-Koning zegt, dat er bericht van verhindering is binnengekomen van de Commissaris van de Koningin en van de Burgemeester van Maastricht, terwijl er schriftelijke felicitaties zijn ontvangen van het Geschied- en Oudheidkundig Genootschap en van het Stadsarchief alhier; vervolgens memoreert de secretaresse enige historische bijzonderheden over de oprichting van het Genootschap door Rector Cremers, kapelaan te Eysden, Dr. De Wever, arts, te Nuth, de heer Jac. P. van Term, hoofdredacteur van de Limburger Koerier, alhier.

Hierna wordt het woord verleend aan wethouder Bovy, die de vergadering als volgt toesprekt:

Mijnheer de Voorzitter, Geacht Bestuur, Dames en Heren.

Met groot genoegen heb ik de vererende uitnodiging aanvaard om vandaag in deze vergadering namens het Gemeentebestuur met een kort woord het 40-jarig jubileum te herdenken en de hieraan verbonden tentoonstelling te willen openen.

Over drie weken herdenkt het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg de dag, waarop het vóór 40 jaar te Sittard werd opgericht. Van de 18 leden die ter oprichtingsvergadering aanwezig waren zijn er nog enkele in leven o.a. ons trouwe lid Dr. A. J. M. Garjeanne, doch van het bestuur is Rector Cremers de enige overlevende. Wij herdenken dus deze maand een dubbel jubileum, n.l. van het Genootschap en van de voorzitter, of eigenlijk is het maar één jubileum, want Rector Cremers en het Genootschap zijn één.

En nu vormt de vriendelijke uitnodiging, waarvan ik bij het begin gewaagde, voor mij een dubbel genoegen, omdat ik mij gelukkig mag prijzen 58 jaar geleden van Rector Cremers, die toen kapelaan was in mijn geboorteparochie Breust-Eysden, de eerste catechismussen te hebben ontvangen. Bovendien heb ik het voorrecht genoten al die jaren contact met hem te hebben mogen onderhouden. Noch kapelaan Cremers, noch dat schooljongetje van toen, konden destijds vermoeden, dat zij samen in 1950 het jubileum zouden herdenken van een door hem opgericht Genootschap en Museum.

Dames en heren U zult thans mijn dubbele

vreugde beter kunnen begrijpen en willen inzien, dat ik hier vandaag met een zekere trots aan het tot mij gerichte verzoek mag en kan voldoen.

Wat de Rector gedaan heeft voor het Genootschap is door de wetenschap reeds zo vaak naar voren gebracht, dat we hier niet in herhalingen willen vallen, doch ons willen beperken tot het brengen van hulde en dank, niet in het minst voor het tot stand brengen van dit prachtige Museum, waarin we ons thans bevinden. Van harte wenst het Gemeentebestuur het jubilerend Genootschap en zijn Voorzitter geluk en brengt hun dank voor alles, wat zij gedaan hebben voor stad en gewest.

Niet iedereen beseft voldoende, welke grote opvoedende kracht uitgaat van het Genootschap en het Museum en wat beide betekend hebben en nog betekenen voor de wetenschap.

Mgr. van Gils, promotor van de wetenschapsbeoefening in Limburg, heeft eens gezegd, dat eigenlijk ieder vooraanstaand Limburger lid moest zijn van de drie grote Limburgse verenigingen, die de wetenschap bevorderen, te weten: Het Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, V.E.L.D.E.K.E. en het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Zo'n jubileum moge ons weer eens herinneren aan deze plicht.

In dit museum is ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum van het Genootschap door de heer Visser uit Den Haag, in samenwerking met de afdeling Limburg van de Nederlandse Geologische Vereniging, de firma Ernest Alard uit Maastricht en de edelsmid Cor Sandifort uit Sittard een tentoonstelling georganiseerd van edel- en sierstenen, in ruwe, geslepen en verwerkte vorm. Het Bestuur van het Genootschap heeft gemeend, deze unieke gelegenheid voor de leden van het Genootschap en de andere belangstellenden niet te mogen laten voorbijgaan. Ik hoop, dat velen hiervan zullen profiteren, want zelden zal men in de gelegenheid zijn zulk een pracht collectie sier- en edelstenen te zien en ervan te genieten. Het Natuurhistorisch Genootschap moge zich verheugen in een grote belangstelling en hiermee verklaar ik deze jubileum tentoonstelling voor geopend.

Na deze opening houdt de heer Visser uit Den Haag zijn voordracht over edelstenen. Aan de hand van een serie lantaarnplaatjes geeft spreker uitleg over de diverse sierstenen.

Tot slot wenst de voorzitter nog een speciaal dankwoord te richten tot de organisatoren van

de tentoonstelling: de heer Visser uit Den Haag, de heer Hamelink uit Maastricht, als voorzitter van de afdeling Limburg van de Nederlandse Geologische Vereniging, de heer Brandsma van de Firma E. Alard, de heer C. Sandifort uit Sittard, en dankt de vele dames en heren voor hun aanwezigheid op de feestvergadering.

Om 8 uur volgt sluiting, waarna tot 10 uur van de gelegenheid tot bezichtiging van de tentoonstelling een druk en dankbaar gebruik wordt gemaakt.

Te Heerlen op Woensdag 15 November.

Aanwezig de dames Jongmans, Bour, Janssen, en de heren Collin, van Velsen, Broeder Arnold, Mientjes, Kuypers, Terhal, Vijgen, Coonen, Offermans, van Loo, Willemse en Dijkstra.

De Heer van Loo demonstreert *Discorea savina* en gaat de verbreiding van deze plant en van aanverwante soorten na (Afrika, Kaukasus, Japan, Micronesië en Melanesië). In Japan vormt deze plant in bepaalde streken het hoofdvoedsel. Als bijzonderheid wordt nog vermeld, dat te Nagasaki na de verwoesting door een atoombom de plantengroei sterk versneld werd o.a. die van *Discorea* 4 maal.

De heer Offermans deelt namens de heer Giesen mede, dat door laatstgenoemde *Origanum vulgare*, subspec. *prismaticum* gevonden is te Wylre. Deze Marjolein heeft een kenmerkende prismatische bloeiwijze. Deze plant is, voor zover bekend, slechts eenmaal in de omgeving van Maastricht gevonden. Vervolgens vertoont spr. een tand van een paard te Ten Esschen gevonden. Vermoedelijk is het exemplaar afkomstig van een diluviaal paard. Naar aanleiding hiervan deelt de heer Collin mede, dat vroeger bij de Dulkenberg veel gespleten paardenbeenderen aangetroffen werden. Verondersteld wordt, dat bij die steilte paarden gedood werden, door ze naar beneden te gooien. In elk geval mag wel aangenomen worden, gezien brandplekken, dat de mens daar paarden geconsumeerd heeft. Vervolgens vertoont de heer Offermans een aantal zinkviooltjes, afkomstig uit de omgeving van Luik en wijst op het verschil in bloemkleur. Tenslotte laat hij een Afrikaantje zien met op de wortel vermoedelijk parasiteerend een *Orobancha* (bremraap). Geracht zal worden de bremraap de winter door

te helpen, ondanks dat de voedsterplant dood is.

Dr. Willemse vertoont een scorpioen door hem in Z.-Frankrijk gevangen en vertelt iets over de bouw en levenswijze. Als merkwaardigheid wordt nog vermeld, dat scorpioenen geologisch zeer oud zijn (Siluur) en vrij weinig verandering hebben ondergaan.

Dr. Dijkstra wijst de leden op de tentoonstelling te Maastricht over Edel- en sierstenen. De wens wordt uitgesproken, dat deze tentoonstelling ook in de Mijnstreek gehouden zal worden.

Tenslotte houdt Dr. Dijkstra een inleiding over het soortbegrip. Indien de tijd het toelaat zal dit onderwerp in de volgende vergaderingen verder behandeld worden.

COMITÉ VOOR VOGELBESCHERMING uit het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

JAARVERSLAG 1949.

A. SAMENSTELLING.

Op 31 December 1949 was het Comité als volgt samengesteld:

M. Mommers,	voorzitter.
E. Schoenmakers,	secretaris.
Dr. G. Panhuysen	leden.
K. Stevens	
J. Schoenmakers	
W. Otten	
P. Wassenberg	
F. Rondagh	
Cl. Stols	
W. G. C. Onstenk	

Per 1 September 1949 trad drs. Kofman uit het Comité wegens vertrek naar Haarlem. Op de vergadering van 8 Juli 1949 bracht de voorzitter dank aan de heer Kofman voor al het werk dat hij als lid van het Comité voor vogelbescherming verricht heeft.

B. WERKZAAMHEDEN.

Propaganda en voorlichting.

Op de tentoonstelling „Natuur en Landschap” welke door de Natuurbeschermingswacht Zuid-oost-Limburg van 15 t/m 23 October 1949 in de Burgerzaal van het Raadhuis te Heerlen werd gehouden, was het Comité voor vogelbescher-